СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 35. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 12-го лютого 1938. No. 35. Jersey City, N. J., Saturday, February 12, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЖАДАВ НОВИХ ГРОШЕЙ НА БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНҐТОН. — Президент зажадав від конґресу ухвалення 250 міліонів долярів на безробіття, яке в останніх трьох місяцях зросло на три міліони. Президент сказав, що в останніх часах ці міліони звертаються до уряду з проханням допомоги, а уряд теперішніми фондами не може собі дати ради, бо вони вистарчають тільки для 1,700,000 безробітних, тоді, коли біля пять міліонів безробітних потребують помочі.

ЩЕ ДИСКУТУЮТЬ НАД ЗБРОЄННЯМ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Джансон, який пару днів тому висказав своє задоволення з відповіди секретаря Гола в справі розбудови американської военної фльоти, тепер заявив, що, передумавши справу, йому всетаки багато річей не ясні і він буде далі домагатися вияснення деяких справ в американській заграничній політиці, головно вияснення потреб тих величезних зброєнь.

„МАЛІ БИЗНЕСМЕНИ" ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Малі бизнесмени скликали тісні збори зо своїх представників в цili створення своєї орґанізації, що схоронялаб інтереси малих бизнесменів та добивалась від уряду для них належних прав. Ці представники вибрали споміж себе урядників і формально створили таку орґанізацію. Першим її завданням правдоподібно буде домагатись від уряду уділення довгореченцевих позичок.

ВІДГУК З БОКУ УРЯДУ.

ВАШИНҐТОН. — Голова створеної урядом фінансової корпорації, „Ріконстрокшен Фіненс Корпорейшен", Джовнс, заявив, що малі бизнесмени мають уже тепер повне право домагатись від уряду фінансових підмог нарівні з великими бизнесами, але на тих самих умовах, що їх дістають великі бизнеси. А ті умови є такі, що вони мають давати урядові гарантію, що позички повернуться. Тимчасом досвідназваної корпорації вчить, що малі бизнеси не дають належної запоруки і через те корпорація в малих бизнесах втратила багато грошей.

ВИЛЕТІВ КРІЗЬ ВІКНО ПОЇЗДУ І ВБИВСЯ.

ҐРІНБУРҐ (Пенсилвенія). — Син члена Найвищого Суду, Кевін Ботлер, вилетів крізь вікно з поїзду і вбився. Сталося це в моменті, коли поїзд переїздив так званий „чортячий закрут". Ботлер стояв в умивальні біля відчиненого вікна. На закруті поїзд так шарпнув у бік, що Кевін вилетів надвір і розбив собі череп.

ОСТЕРІГАЄ СТУДЕНТІВ.

РОЧЕСТЕР. — Президент рочестерського університету, Валентайн, сказав студентам свого університету, щоб у житті не гналися занадто за матеріяльними забезпеками, тільки щоб у першій мірі дбали про свій умовий рівень. Він далі говорив, що в нинішніх часах людина всеодно не знайде матеріяльного забезпечення, а то тому, що нинішні суспільні основи переходять основні зміни. Нині уряд старається те забезпечення дати своїм громадянам. Чи це вийде на добре, чи на зле, покаже будучність.

ВЕЛИКА БУРЯ В БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Через Бразилію перелетіла страшна буря, якої там не зазнали від 20 років. Вона знищила багато будівель і вбила 15 осіб. По вулицях столиці Ріо де Жанейро плила вода так, що вони виглядали мов ріки. Вітер викручував дерева і кидав ними наче помелами. Також багатьом домам зірвало дахи.

НЕ ПОЗВОЛЯЮТЬ МОНОПОЛІЗУВАТИ НАЗВИ „АМЕРИКАНЕЦЬ".

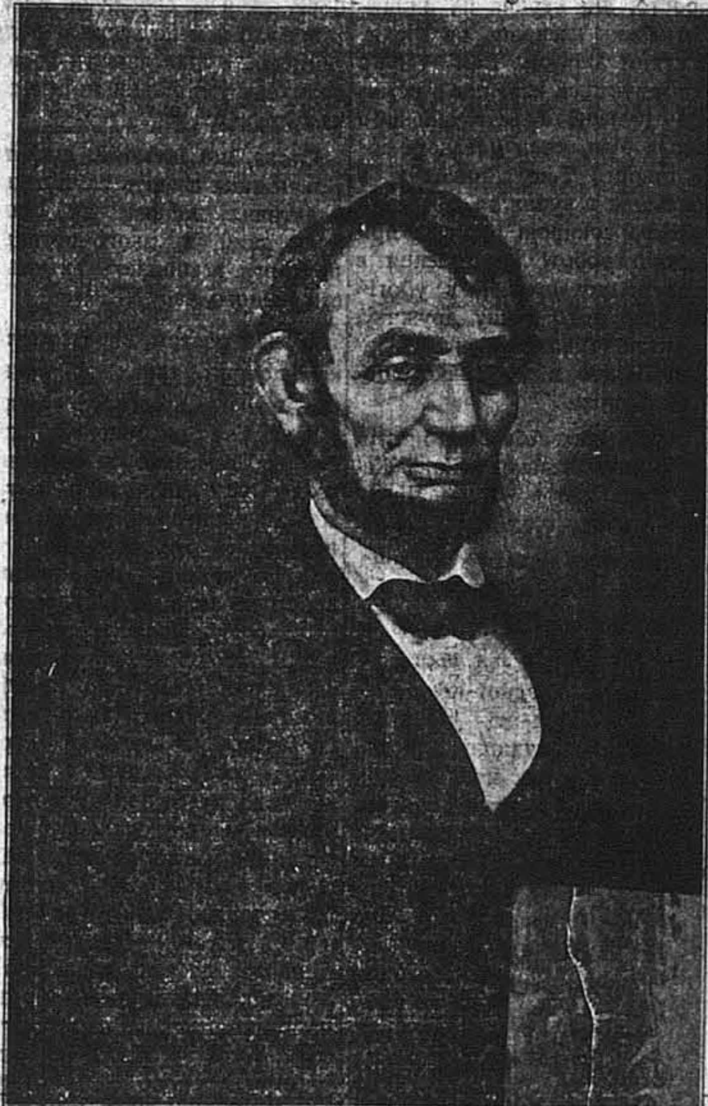
ВАШИНҐТОН. — Суддя Найвищого Суду, Томас Кадієн, відкинув прохання президента дільниці Квінс про чартер для його орґанізації, названої „Ми американці". В проханні говорилося, що ця орґанізація має патріотичні цілі й має поборювати в Америці всякі струї, ворожі американізмові. Але суддя, хоч похвалив завдання орґанізації, то відмовив їй монополізувати для себе назву „Ми американці", бо американцями є не тільки ті, що належать до цеї орґанізації, але також 120 міліонів інших.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД „ФАЛЬШИВИМИ ПРОВІДНИКАМИ".

НЮ ЙОРК. — Президент Ситі каледжу, Робінсон, перед 700 новими студентами сказав, щоб вони вистерігались всяких фальшивих провідників і демаґоґів, бо вони не ведуть людей до добра, тільки до зла. Лише чесні провідники й освіта серед мас дадуть народові запоруку сталого розвою і спокійного життя.

ПОЧИНАЮТЬ ЖУРИТИСЯ МОЛОДДЮ.

ОЛБАНІ. — Стейтовий сенатор Джозеф вніс у стейтовій леґіслятурі законопроект, на основі якого стейт мав би більше турбуватись долею безробітної молоді, якої що року нараховується біля 600 тисяч. Ця молодь, не маючи змоги дістати заняття, ходить пригноблена й знеохочена та часто попадає в обійми злочину. Завданням уряду є творити бюра праці, які давалиб молоді заняття.

АБРАГАМ ЛИНКОЛН

АНТИСЕМІТИЗМ НЕЗАКОННИЙ.

У Румунії знайшовсь уряд у великому клопоті. Його протижидівські зарядження визнав судейський комітет неконституційними, бо вони звернені проти одної кляси громадян. Іде тут про заквестіонування урядом права громадянства жидів, що живуть у Румунії.

ІЗ ЦАРСТВА СТАЛІНА.

Як стверджує советська преса, ҐПУ замикає свою цьогорічну „чисткову" діяльність числом 4,800 розстріляних: отже пересічно розстрілювали 400 осіб в одному місяці і 100 у тижні. Одначе знавці советських відносин кажуть, що число розстріляних у минулому році переходить 10,000. Масова продукція „чистки" не обіймає теж розстрілів у грудні, які були найчисленніші.

СТАРШИНИ, ЧИ ШПИГУНИ?

Советська влада видала розпорядок, що кожний старшина червоної армії мусить відбути курс політичного шпигунства. На тих курсах старшини мають познайомитись докладно про політичну ситуацію в чужих державах, особливо сумежних з Росією. Оборонці революції мають розуміти небезпеку, яка грозить Росії від її антикомуністичних сусідів.

ЧОЛОВІК ЗВІР.

У Винятинцях, пов. Заліщики, господар Микола Юзефчик жив у незгоді зо своєю жінкою Василиною і часто її бив, не зважаючи на її вагітний стан. Недавно він побив її так тяжко, що вона померла. Чоловіка звіра арештовано.

КАНАДА НА ПЯТОМУ МІСЦІ У СВІТОВІЙ ТОРГОВЛІ.

Ч. Донінґ, міністер фінансів у домініяльному уряді Канади, оповістив довшу заяву, в якій переповів загальний стан державної господарки. Буджет Канади, казав Донінґ, був би зрівноважений, тобто, приходи зрівналисяб із розходами, колиб не навістила Канаду небувала посуха в 1937 році. Посуха, як відомо, знищила великі простори в Саскачевані й Алберті. Не зважаючи на природні нещастя, господарський стан краю поправляється. Збільшується продукція господарська, мінеральна й індустріяльна. Поправляється також торговля внутрішня та заграничнa. Щодо вивозу канадійських товарів за границю, то Канада стоїть на четвертому місці. Відносно загальної торговлі Канада є на пятому місці між великими світовими державами.

АЛБЕРТІЙСЬКИЙ ПРЕСОВИЙ ЗАКОН ПЕРЕД НАЙВИЩИМ СУДОМ.

Домініяльний уряд і уряд Алберти внесли до Найвищого Суду Канади арґументи в справі албертійського пресового акту, який ухвалено на останній сесії леґіслятури, а якого ґубернатор Алберти не затвердив.

Домінія стоїть на становищі, що справа преси належить до домінії та що провінціяльний ґубернатор має право такого акту не підписати. Провінціяльний уряд обстоює думку, що пресові справи підлягають юрисдикції провінції.

Побіч домініяльного уряду свободу преси боронитимуть у суді через свого адвоката Ралстона албертійські щоденники і тижневики.

ВЖЕ Й ПО СУДАХ КРАДУТЬ.

В Перемишлі якийсь злодій украв футро і капелюх прокуратора Лісовского з його канцелярії в суді, коли прокуратор вийшов з канцелярії на пару хвилин до телефону.

ВАТАГА ОПРИШКІВ ГУЛЯЄ В ЗАЛІЩИЧЧИНІ.

На полудневім Поділлі „гуляє" ватага опришків Любінецького і Тимчука. Вони перекидаються з місця на місце та граблять передусім жидів і двори. Своєю поведінкою нагадують вони славного колись опришка Грім-Чайковського на Покутті. Недавно Любінецький з пятьма узброєними людьми напали на крамницю Ґітлістрер у Дзвинячі коло Заліщик, казали всім звернутися до стіни й ограбили крамницю та мешкання.

„ГРАЧ" ДОСТОЄВСЬКОГО.

Знаменитий російський письменник Достоєвський був пристрасним грачем. Його повість „Грач" має чимало автобіографічних подробиць. Перший раз сів він до рулети у Вісбадені. Щастя йому усміхнулося незвичайно. За одну ніч виграв кількасот тисяч франків. Це й заохотило його до дальшої гри. Розуміється, що за кілька чергових вечорів не тільки програв виграні гроші, але ще й дуже поважно нарушив своє майно. Демон гри зовсім затуманив письменника. Він грав кожної ночі й небаром, програвши увесь маєток, почав випродувати свої річи. Написав до Москви по гроші, але коли дружина післала йому лиш стільки, що вистарчило сплатити всі довги й повернутися додому, Достоєвський програв і цю суму.

КАЗКА, ЧИ ПРАВДА?

В середущій Африці, в місцевостях, де рідко коли заходять европейці — мешкають піґмеї — карлики. Пересічна висота піґмея є 1 метр, вага сягає до 24—30 кг. Всі вони мають широкі, плоскі носи й викручені до середини ноги, з дуже довгим великим пальцем. Їх тіло дуже волохате. Славний мандрівник Станлей описує, що один такий карлик з лісу Арувімі мав футро зо свого волосся, грубе півтора центиметра.

Мова піґмеїв дуже мало нагадує людську. Вона радше подібна до реву звірят, в першу чергу — малп.

Піґмеї примандрували до Африки імовірно з Азії. Але можливо, що вони замешкували й Европу, де лишилися по них тільки... казки! В них виступають піґмеї під назвою ґномів, очайдушків, ліліпутів і т. п.

Так принайменше вияснюють учені загально поширену віру в істнування таких постатей.

Про піґмеїв згадує вже грецький історик Геродот. Першим, що їх бачив у сучасних часах, був німецький мандрівник Швайнфурт (в 1870 р.), а потім Станлей, що в описі своєї експедиції в глибину Африки подав про них найбільше інформацій.

ГІДНА ПОСТАВА МОЛОДІ ПЕРЕД ПОЛЬСЬКИМ СУДОМ

ЗОЛОЧІВ (Галичина). — Великий політичний процес, звернений проти 30 молодих українців (це тільки перша частина підсудних), виказав уже в перших днях судової розправи, що польська влада послуґується при обвинуваченнях української молоді шпиґунами, доносами польських кольоністів і фальшивими зізнаннями польських жандармів.

Підсудні — це головно сільська молодь. Дехто з них не має більше як 17 років. Всі вони мають інтеліґентний вигляд. Їх постава — поважна. Підсудний Богдан Казанівський відмовляє відповіди на запити судді про О.У.Н., як також не хоче вияснити, чому українці вживають тепер при привітах слів „Слава Україні!" Відмовляє зізнань на вияснення фрази „прийде час і підемо визволяти Україну", яку знайдено в його записнику. Підсудний Василь Демчук заявив, що є членом О.У.Н., але не хотів подати, хто його звербував до орґанізації й хто були його товариші. Признає, що казав, як приватна особа, висипати в селі могилу, але її сипано на знак протесту проти кольонізації української землі зайдами-мазурами.

СВЯТА КРУТ І 22. СІЧНЯ.

ЛЬВІВ. — Українська преса переповнена звідомленнями з міст і сіл, у яких описується величаві Свята Крут і 22. Січня. Виходить, що цього року святковано їх дуже торжественно.

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — „Українське Національне Обєднання" влаштувало 21. січня б. р. свято 20-річчя проголошення незалежности української держави, бою під Крутами й берестейського миру та 19-річчя української соборности. Свято відбулося в „Ляндвер-Касино", себто в одному з найбільш репрезентаційних касин Берліна. Саля була прибрана українськими килимами, прапорами та великим трузубом. Реферати виголосили: ґен.-полк. В. Зелінський по українськи і ґен.-чет. В. Курманович по німецьки. Був іще реферат німецькою мовою про Крути. На святі було багато німецьких гостей, і то дуже визначних. З нагоди свята видано одно число орґану „Український Вістник" по німецьки. Дня 22. січня відбулося святочне складення вінків на могилах полк. Д. Вітовського, державного секретаря військових справ ЗУНР, і голови Української Військової Місії в Німеччині, полк. К. Новохацького.

„УКРАЇНКА".

ЛЬВІВ. — Так називається популярний часопис Союзу Українок. Вже вийшло перше його число „Українка" призначена для найширшого жіночого загалу, в першу чергу для селянок. Часопис робить гарне враження.

В НІМЕЧЧИНІ НЕСПОКІЙ.

ЛОНДОН. — З Варшави, Відня і Парижа доходять тривожні вісті, що заповідають нове потрясення Европи. Всі ті вісті є звязані з заворушеннями в Німеччині. Але що саме там діється, хто бунтується і де, про це нема точних відомостей. Берлін те все заперечує. Але признає, що є конфлікт з армією. Та це певне, що в армії, головно у високих офіцирських кругах, є велике невдоволення з того, що націстична партія посягає на провід в армії. Деякі вісті стверджують дійсний бунт серед деяких військових частин у Східніх Прусах і на Поморю. Заведено гостру прикордонну контролю і не випускають людей за границі Німеччини. Кажуть далі, що Гітлер захорів, діставши нервового розстрою. А урядові німецькі кола подають, що ті всі поголоски про неспокої в Німеччині розпускають деякі держави, що хочуть тим способом переперти в парляментах ухвали про призначення великих сум на нове зброєння.

В РУМУНІЇ ДИКТАТУРА.

БУКАРЕШТ. — Румунський король Карло змусив преміера Ґоґу до резиґнації, а потім проголосив новий уряд, якого преміером іменовано православного патріярха Мирона Крістеа. Король подав до відома, що не буде покищо виборів, ні парляменту. Конституцію завішено. Краєм буде правитися на підставі королівських декретів. Принаймні на якийсь час, поки не буде заведений порядок. Так заявив король. Ґоґу король вилаяв за те, що довів до неспокоїв у краю й економічного безладдя та що вів нерозумну протижидівську політику. Замітне те, що новий преміер, себто патріярх Крістеа, є також здеклярованим антисемітом.

СНІГ У ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ. — Палестина завалена снігами, а це в тім краю небувале. Там падає сніг, але дуже рідко. І зараз тає. Але тепер інакше, бо є сильні морози.

ЙДЕ ДО ЗГОДИ.

ЛОНДОН. — Прийде цілком певно до порозуміння між Великою Британією й Італією. Анґлія таки погодиться з тим, щоб Етіопія стала складною частиною Італії.

ВКІНЦІ ДОЗВОЛИЛИ.

МОСКВА. — Нарешті по великих заходах і протестах удалось американському дипльоматичному представникові мати розмову з держаною в советській тюрмі панею Рубенс. Розмова тривала 15 мінут. При ній був відпоручник військового советського суду. Він не дозволив питати паню Рубенс про причини її арешту.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДИСКУСІЯ ПРО ВІЙСЬКОВІ СПРАВИ

Пів місяця тому президент Рузвелт у своїм листі до конґресу домагавсь ухвалення на мілітарні цілі величезних видатків, що сягають майже до тисячі міліонів долярів. Зараз услід за цим домаганням виступили ріжні мілітарні знавці з доказами, що положення краю в даний мент вимагає такого видатку на скріплення його оборони. З огляду на те, що пропозиція президента відносилася передовсім до скріплення военної фльоти, за президентову думку виступали головно фльотні адмірали.

Люди, що не привикли до демократичної управи краю, могли би подумати, що на цьому малаб скінчитися дискусія в справі проекту уряду. Адже у конституційних монархіях дискусія в справі оборони краю не йшла навіть так далеко; звичайно справу обговорювано тайно в комісіях парляменту, а на пленумі парляменту виголошувано лише формальні заяви. Про диктаторські краї, звісно, нема що й говорити: в них такі справи вирішується правильно зовсім тайно; хто важивсяб навіть проявити волю їх розкривати, стрінувсяб відразу з підозрінням зради.

У Злучених Державах справу ставиться інакше. Як лише президент держави і його адмірали виступили з проектом скріплення морської оборони краю, негайно люди, що з цим з якихнебудь причин не годяться, виступили публично зо своїми протестами. Виступили теж з протестами перед конґресовим комітетом для фльотних справ. Були між протестуючими й засадничі пацифісти, себто прихильники миру, які противляться зброєнню, бо, на їх думку, зброєння доводить у своїй консеквенції до війни. Пацифісти не роблять глибокого враження, бо проти їх віри інші люди вірять, що найкращим способом удержати мир є приготовлятися до війни. Баґато поважніше враження викликують такі люди, як у цілім світі відомий американський історик Чарлз Остин Бирд, котрий, хоч не пацифіст, усетаки не погоджується з президентом і урядом щодо потреби скріпляти американську фльоту. Він підіймає проти проекту низку поважних закидів, які повинні бути полагоджені, заки конґрес буде ухвалювати видатки. В одному з перших своїх закидів Бирд сказав, що прихильники збільшених морських зброєнь оперують фальшивими страхіттями наїзду ворогів на Америку. Інші свідки з того самого боку говорили, що проект будови більшої фльоти грозить Америці зростом мілітаризму.

Яка не булаб внутрішня вартість арґументів за і проти збільшення морських зброєнь, сама публична дискусія справи оборони краю показує, як демократична країна не лишає військовим людям до свобідного вирішення справи оборони, але як вона передискутовує подрібно проекти оборони, щоби під покришкою оборони краю не закралася до влади військова диктатура й не поклала краю політичній демократії.

ГЕРОЙ РОЗУМУ І СЕРЦЯ

В роковини Абрагама Линколна.

Він — отак зрештою, як і кожна справжня духова велич — ущерть своєрідний і одноразовий як своїм життям, так і своєю долею, своїми подвиґами та їх далекосяглістю, а головно своїми талантами та всією духовістю. І як скрізь у великих людей, так і тут ота винятковість індивідуальности Линколна це стількиж чарівна принада що й загадка для дослідника його життєвого шляху. Бо як-не-як, а ми й духовості найбільших і найбільш загадочних своєю величчю людей любимо принайменше в теорії, зводити до якихось, хоч приблизно спільних знаменників. Та дошукуємось отак і відносно виняткових та одноразових духових структур незмінного правила загальних законів, нехай вони собі і такі дуже загальні, як напр. Теновий закон спорідненого середовища. Але тими нашими загальними законами ми пояснюємо здебільша лиш другорядні або й третьорядні признаки ґеніяльних одиниць, тоді, коли найглибша суть їх духовости, особливож з погляду на кожноразовий дострій їх прикмет та їх хиб, лишається для нас — і лишиться мабуть назавжди — незглибною тайною.

Як проголосив колись Дібуа Ремон:

Іґнорабімус.

Але якщо з великою певністю можемо про ґеніяльну людину сказати те, що одною з її найзнаменніших признак це — в значній скількости випадків — несхитне завзяття, з яким дана ґеніяльна одиниця простує до наміченої собі нею мети, то з цього погляду життя Абрагама Линколна це просто чудовий прообраз розумної енерґії, ранньої самосвідомости та витревалости. І тут хотілосяб сказати про нього, що він уже дитиною має розум мужа, отак, як Линколн і зрілим мужем, і навіть як президент Злучених Держав, зумів зберегти собі добре, повне чудового співчуття для всіх серце дитини. І воно дивне з цього погляду, як його біоґрафію читається завжди більш як життепис будучого поета чи там письменника, ніж майбутнього великого державника у крицевій добі громадянської війни в Америці. Дивіться ви тільки на маленького Абрагама в перших роках його хлопячих та юнацьких років, коли його батько живе ще в Кентокі та в лісах Індіяни. Хата в них рублена, з сирого дерева, без помосту. Скрізь дика пуща і ліс, що його треба щойно прорубувати та викорчовувати, щоб добути трохи землі під засів. А в хаті так уже просто, що перина на одинокім ліжку насипана не пірям, а сухим листям... Вам так і пригадуються картини з романів Купера, Ґерстекера або Карла Мая, коли уявляете собі старого Тому Линколна з люлькою в зубах та із здоровенною сокирою в руках при важкій роботі переселенця в могутньому пралісі; в убогій же хаті його ніжну дружину, що так гарно вміє читати дітям біблію після важкої щоденної праці.

А в малого Абрагама притім — як і в маленького Жана Жака Русо, або в Чарлза Дікенса — тільки одно бажання:

Навчитись читати так гарно, як читає його мама.

Він, правда, ходить ураз зо своєю старшою від нього сестричкою до одної школи в сусідстві. Але ті індіянські школи всі нікудишні. Постійної науки в них нема, а крім того йдеться до них дорогою, що веде через господарство одного багача, в якого є невільники ніґри, з котрих один жалується хлопчикові Линколнів на свою незавидну долю, і за це Абрагамові згодом не вільно ходити туди до школи... Справді, яка чудна доля, яке незбагнене провидіння в тому всьому! Через років сорок і кілька опісля, **1. січня 1863 р.**, проголосить той Линколновий хлопчик як президент північних стейтів Америки декрет про скасування невільництва на американській землі й оконечне визволення закріпощених ніґрів. Та хто його зна, чи у хвилі, коли він клав своє імя під той епохальний розпорядок, не причувся йому ще раз голос скатованого раба з багацької оселі пана в Індіяні? Він же ще як малий школярик любить навчати своїх товаришів, щоб вони не мучили ніяких звірят, а своїй рідні він повний люблячої готовости помічник у кожній праці та при кожній нагоді.

Його укоханий ідеал це книжка і знання, але проте він прекрасний робітник трохи не в кожній заробітній ділянці тієї вбогої суспільної верстви, з якої Линколн вийшов. І може тому сказав він раз про свої руки пропамятні слова:

„Я моїм рукам не знав просто ціни. І отим то ніякий багач не дивився ніколи на свої скарби з такою радістю та любовю, як я на свої руки. Багатож було в мене всякого роду замислів, а здійснювати їх доводилось усе тільки моїм плечам і рукам".

Слова, що їх могла сказати тільки така вщерть самостійна й активна людина, як Линколн, який з цього погляду пригадує всебічність активности нашого часу.

Дужий ростом, він уже юнаком повний таких фізичних сил, що може загнати сокиру в дерево так глибоко, як ніхто інший. І таксамо він знаменито кермує і найтяжче обвантаженими сплавами, на котрих перевозить ріками Огайо та Місісіпі всяке господарське добро до великих міст, зокрема ж до Ню Орлієнсу, на продаж. І оту небезпечну та повну своєрідної романтики плавбу, великими ріками Линколн любить так, як молодий Ґарібальді любить море, нехай, що доводиться йому тут переживати неодну жахливу пригоду, причім він зрештою завжди повний холодної розваги і рішучости навіть і в найгрізнішій ситуації. Позатим же Линколн, ще завжди як молоденький, невідомий нікому юнак, намагаючись допомогти своїй рідні — хоч після вчасної смерти його матери батько, одружившись удруге, взяв трохи майна за жінкою, яка теж була дуже добра для дітей — радо наймався в сусідів на заробітки і не соромився тут ніякої праці. Він сіяв, орав і жав, пас коні і товар, молов на жорнах кукурудзу, варив і прибирав хату, а в потребі то й побавив дитину. Але що там і де він не робив би, найкраща праця для нього це — читати і вчитися. За книжку він не вагається наймитись і на найтяжчу працю. На книжку він щадить з останнього, що має. За книжку він навіть терпить побої від одного багацького сина, з яким йому довелося спати в одній кімнаті і який хотів примусити Линколна одної ночі гасити світло тоді, як наш книголюбець саме надобре розчитався в історії північно-американських стейтів. Щоб мати змогу читати гарні книжки і ґазети, Линколн служив у ріжних крамницях і був і листарем, і таксамо любив він дуже розмови з освіченими людьми про те, як то живеться людям у широкому світі. А притім він казав:

„Кожен повинен працювати на себе сам, і не надіятися на ніяку допомогу від когось. Бо от Господь дав людині не тільки рот, щоб їсти, але ще і дві руки, щоб добувати собі їжу. І якщоб Господь хотів, щоби були такі люди, щоб не робили нічого, то Він дав би їм рот, але рук не дав би".

Словом — це людина, яка згодом починає захоплювати своїм розумом усіх, з ким стрічається на шляху життя, і яка вповні самотужки двигається на щаблях життя вище і вище, ген до свого світлосяйного ідеалу: до знання і науки. Згодом ось Линколн, пізнавши з досвіду, що в нього є дар промовляти до людей і що люди його розмов та промов, закрашених здебільша здоровим, велесим гумором, слухають при кожній нагоді дуже радо, рішився вивчитись власними силами на адвоката. Без університету, без учених професорів та взагалі без нічиєї допомоги, тільки власною працею і головою.

І дивіться:

Залізна воля того чоловіка перемогла і тут усі трудноці, і Линколн у 1837 р. оселюється як адвокат в місті Спрінґфілд, Илинойс, куди його батько перенісся з Індіяни.

Але сила духа, сила інтелекту це тільки одна сторона ґеніяльної і прегарної духовости Абрагама Линколна.

Друга її сторона — це високий **моральний рівень усієї його особистости,** оте витончене чуття для всього, що є **правдою і неправдою, гріхом і кривдою в суспільному розумінні цього слова,** якого незрушна несхитність надає постаті Линколна на овиді його епохи рисів своєрідної траґіки, наче предтечі революціонерів суспільної моралі в Генрика Ібзена.

А обявилась та друга сторона його духовости найкраще і епохально на ввесь світ в Линколновій боротьбі проти невільництва, репрезентованого головно страшливим закріпощенням ніґрів плянтаторами в лівденній частині Америки.

Це була боротьба завзята і безпощадна, боротьба обидвох головних осередків американського світу на життя і смерть, боротьба, в якій кінець кінців судилось і Линколнові впасти скривавленою жертвою, але в ореолі тої преславної перемоги, яка ніби проголосила ще раз:

Віцісті, Ґалілеє!

Правда, пропамятним голосом в обороні нещасних ніґрів був тоді голос одної жінки, а саме американської письменниці, пані Гаріет Бічер Стов **(Beecher Stowe)**, яка в романі „Хата дядька Томи" **(Uncle Tom's Cabin)**, що появився в **1852 р.**, намагалася змалювати всі ті нечувані жорстокості, що їх допускалися нелюдські плянтатори на чорних рабах. Але голос спочутливої письменниці не мав очевидно тієї сили і того значіння, що голос Линколна, який упродовж найближчих десятиліть — до року 1860 — як знаменитий адвокат, громадянський діяч і делеґат та депутат свободолюбних кол до установчих тіл добув такої слави й авторитету, що **6. XI. 1860 р.** вибрано його голосами **1,866,452** виборців президентом Злучених Держав Америки вперше, а чотири роки опісля вдруге **2,213,035** голосів. І тепер увесь його вплив спрямований на те, щоб завдати невільництву останній удар, дарма, що стейти південної частини Америки двигаються в обороні справи плянтаторів до тої гоpесно кривавої війни між Півднем і Північчю американської землі, яка в історії зветься **громадянською (1861—65).** Але Линколн не залякався і тої пів Америки, що стала в першу чергу на нього, і — як уже сказано—в січні 1863 р. декрет про **скасування невільництва** був ним проголошений. І так серце перемогло! Бо хоч 14. IV. 1865 р. божевільний фанатик Бут убив Линколна в театрі у Вашинґтоні, то справі плянтаторів це не помогло нічогісінько.

Визвольний чин Абрагама Линколна став безсмертний.

Д-р Остап Грицай.

ШИРЯТЬ ПОЛЬЩИНУ ЧЕРЕЗ МОЛОДЬ

Читаємо в польській пресі в Америці про працю польської молоді в Польщі. Зокрема про те, як та молодь дбає, щоб поширити польщення, в першу чергу українських земель. Бо саме для тої цілі вибралися з Варшави три ґрупи польської молоді до Галичини, щоб там поширити польські пісні й польські танці серед населення українських сіл. Українську землю (в Галичині) поділено на три орґанізаційні округи з такими осередками: **Самбір, Станиславів, Коломия.**

Польська преса розписується тепер широко про великі „успіхи" цеї молоді, і то головно на Покутті, серед гуцулів. Каже вона, що там досі заїжджав тільки український театр, а тепер польська молодь дає гуцулам що інше. Як те інше виглядає, не тяжко собі представити, бо попри пісні й танці є ще ріжного роду промови про польські справи і Польщу. Та польська преса підкреслює, що ті вистави і промови є народньою стравою, якої так дуже потрібно „полякам греко-католицького обряду".

Як бачимо, то наших гуцулів зачислено до „поляків греко-католицького обряду". Варшава муштрує їх при помочі польської молоді, щоб стали поляками. І тому ширить серед них польські пісні й танці. Як бачимо, то хоч кругом біда і гуцул не має з чого жити, а помочі нізвідки, то є гроші на його польщення, на „краковякі".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. Т., Фреквил, Па. — Про те, що діється в Совєтах, знаємо з оповідань і спогадів ріжних визначних людей. Це булаб завелика честь тому Вашому червоному „товаришеві", що повернувся з СССР, щоб його публично визвати в „Свободі", щоб розповів, що там бачив. Як хочете, то напишіть самі до нього.

П. С., Ню Йорк, Н. Й. — Помиляєтеся. Саме на те є відчити, щоб там ставити такі питання і вимагати відповіди.

Тамастонець. — Яка може бути згода між членами товариства, коли одні є за свій нарід, а другі наймитами Москви? Тут не поможе ніяка писанина в ґазеті. Треба працювати й освідомляти на місці.

Ювилей.

— Пане Капустиця, я до вас приходжу нині двадцять пяний раз за грішми!

— Що, без цвітів?

Гнат Крашанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(27)

Кіндис мав причини, для яких на цю прогульку не дуже допрошувався. Тільки коли вчув, що Марко бере з собою ще чотирьох козаків, розсміявся.

— Забагато. Така купа в такій дорозі дуже невигідна. Самому найвигідніше.

На це Марко не відповів нічого.

Межі земель Зубрина здавна були від татарського боку позначені хрестами. Також на дубах були знаки. Межі легко було пізнати там, де ними плила вода й ішли лотоки. Не дуже покладаючися на те, що сказав підстароста, Марко і Солоняк пішли до міста між жидів і вірмен. Ще й там розпитали. На другу днину, користаючи з гарного ранку, оба рушили в дорогу. З собою взяли ще двох козаків.

Кіндис схопився ще раньше, як вони. Коли вони виїздили за ворота, зустріли Кіндиса, котрий вже вертався з містечка.

— Щасливої дороги! — крикнув глумливо. — Тільки уважайте, щоби бути тут назад перед віччю, бо перед вами дорога не мала. Оглянути прийдеться вам великий шмат землі.

Марко поїхав, не відповідаючи нічого. Минули містечко і зараз за ним взяли вгори. Віхали в яр, котрий ішов до границі. Ранок був теплий і майже весняний. Солоняк проводив, бо люди докладно казали йому, коло якого каменя взяти вбік... Марко цілком спустився на нього.

Їхали деброю, котрої боки були порослі лісом. Гилля звисало над ними, не допускаючи до них гарячого проміння сонця. Марко і Солоняк розбалакалися. Забалакавшися, минули камінь, коло якого їм треба було скрутити, і поїхати далі. Похопилися аж тоді, коли по двогодинній їзді повинні були побачити поляну, на ній старі шопи, далі могили. Їхали ще далі, та не попали ні на поляну, ні на шопи, ні на могили. Замісць всього того плив потік, що завів їх в гущу без сліду дороги.

Солоняк і Марко побачили, що пішли блудом, та вже немали охоти вертатися. Обернули в сміх. Молодому парубкові так любо було на коні в тій пустині, що ні трохи блудом не зажурився. І товариші сміялися з тої пригоди.

Минула ще одна година. Виїхали на гору, потому їхали хребтами аж нарешті стали спускатися вниз противною тій спохилости, котрою приїхали в цю дику околицю. Хащі ставали щораз рідші, проміж вітки прозирало щось, неначе степ. Солоняк підігнав коня, інші пустилися за ним. Ледви підбіг кільканацять кроків, осадив коня і рукою показав своїм, щоби підіхали до нього. Марко і оба козаки продерлися крізь кущі і станули за Солоняком, край урваної стіни горба.

Перед ними була широка долина. Таксамо, як зубринську, окружали її горби, побільші й в части зарослі. На другім кінці долини пасся... табун коней... Курилися вогні, видко було пару стіжковатих шатер.

Марко докладніше побачив усе те, коли підвівся на стременах. То був татарський улус. Всі чотири подалися трохи взад, скриваючися цілком у хащах. Здалека долітало до них іржання коней. Потерпали, що свої власні відповідять тамтим. Це зрадило би їх. Хоч в гущавині мож було цілком добре скритися і втекти перед погонею, Марко волів, щоби татари не помітили їх.

Не кажучи ні слова, всі стали відступати. Аж коли вже відіхали шмат дороги, Марко промовив:

— То цілком певно татари. Воних наші сусіди. Табун малий, отже тих татар там не багато. У них коней все три, або чотири на одного татарина. Та хоч би їх тільки сорок було, то на нас забагато. Ліпше доброхіть вступитися.

— Ми мабуть задалеко відбилися від нашої границі, — додав Солоняк. — Треба вертатися хіба тою дорогою, котрою ми сюди приплелися. Іншим разом провідником не погорджувати.

Здавалося, що до Зубрина повинні скоро вернутися. Та вони мусіли ще коні попасти в лісі. Ледви під вечір, виїхавши з яру, побачили перед собою замок. Соромно було Маркові, що так без нічого вертався. Всеж таки не мало важне було те, що бачили татар і вже знали, що такі цілком безпечні ці сторони не є.

Сонце вже заходило, коли підіхали до замкового моста. Тут стояв Кіндис, неначе дожидав їх. Марко скочив з коня.

— А кудиж то ви бували, як вільно спитати? — глумливо привитав його Кіндис.

— Соромно сказати, та брехати не вмію, — відповів Марко. — Ані не знаю, куди я блудив.

Підстароста зачав сміятися.

— Знаю лиш стільки, що я попав на татар.

На лиці Кіндиса заграло здивування.

— Як би то справді були татари, то ви були би наніч до замку не вернулися.

— Як хочете знати щиру правду, то ми з ними не зійшлися. Ми лиш здалека, та дуже добре бачили табор, коні, шатра.

— Де? —спитав Кіндис, насупившися. — То був хіба привид.

— Не привид. Нас є чотири. Питайте кожного.

— Де? У нас? На нашій межі татари? То не може бути!

— Всі разом гамірливо і, перекрикуючи себе, стали розповідати, що бачили. Кіндис щораз більше насуплювався.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ЖІНОЧІ РІВНІ ПРАВА.

Недавно перед сенатським юридичним комітетом висказували свою гадку жінки, взяті з ріжних сфер і професій, про те, як вони задивляються на законопроект, який хоче ухвалити конгрес, а який прямує до цілковитого зрівнання в правах жінок з чоловіками.

На превелике диво жінки висказалися проти такого зрівняння; а одна фабрична робітниця, Нюмен, назвала проектодавців трохи що не дурнями.

ЧОМУ ЦЕ ТАК?

Що сталося? Чому жінки поставились проти такого зрівняння їх у правах з чоловіками? Таж ми знаємо, що жінки майже сто літ боряться за те, щоб дістати такі самі права, які мають чоловіки, і та боротьба деколи навіть прибирала досить гострі форми. Ще всім у памяті є так звані „суфражистки", які в Англії й Америці зчинювали великі бучі, щоб добитись рівноправства в голосуванні, в політиці, урядах і т. п. Нераз пожарники мусіли з усіх сторін злітатися, щоб водою погасити запал суфражисток. Бо з огляду на „нерівність" жіночих прав і чоловічих чоловіки чомусь соромилися вжиunion супроти жінок палок або зброї. Отож розганяли їх водою.

„ЗЛЕДАЧІЛІ" ДІТИ.

Та ось дочки тих героїчних матерей, замісць поглибити, поширити і закріпити цю боротьбу, самі називають „недотепами" тих чоловіків, що видвигають законопроект, щоб їх у правах зрівняти. Ще раз виринає досадне питання: чому? Невже жіночий рід привик аж так до неволі, що сам гне шию в ярмо і кусає ту руку, що хоче йому те ярмо зняти?

Говорять деякі природознавці, що фактично ярмо не виглядає так страшно для вола. Сам віл так трагічно цеї справи не трактує, особливо, коли господар його шанує, коли подостатком дає сінця і водиці. Можливо, що й жінки так привикли до свого „підрядного" стану, що вже їм рівних прав відхотілось.

НІ.

Здається, що ні. Жінки не зледащіли ще так, не втратили розуму, і не привикли, як той віл до ярма. Зовсім навпаки: коли жінки не хочуть зрівнення в правах нарівні з чоловіками, то це знак, що вони набрали розуму. Бо зрівняння у правах фактично означає зменшення жінкам прав і відібрання їм певних „привілеїв", яких не мають чоловіки.

Ці „привілеї" жінки дістали тому, що вже сама природа наложила на них трохи відмінні обовязки ніж на чоловіків. Їх найголовнішим завданням є родити діти і дбати про продовження раси.

СПРОБИ ЗОГИДИТИ ЦЕ ЗАВДАННЯ.

Та треба сказати, що хоч те завдання само по собі є надзвичайно шляхотне, то деякі „модерні" і „поступові" суспільні реформатори старалися його всіми способами зогидити і понизити. „О, ви реакціонери, хочете, щоб жінки тільки родили діти. Для жінок тільки колиска, пеленки, крик та верески дітвори і більш нічого. А ви в той час будете радити в парляментах, будете працювати в канцеляріях, фабриках; будете творити рівні великі річи, поступ, переворoти, історію. Ні, вже краще дайте змогу також своїм жінкам висунути носа у світ; допустіть їх також до тих почесних роль, які ви самі виконуєте!" Так гукали ці реформатори.

НЕВЖЕ ЦЕ ПРАВДА?

Невже це правда, що родити і виховувати діти це щось погане, щось понижуюче? Ні. Це щось найкраще, найбільш мистецьке. Бо чи може бути щось більш мистецьке, як ріобити й оформлювати живий твір, виплекувати і будувати тіло та характер дитини? Хібаж плекання характеру не вимагає величезного знання людської душі, глибокої фільософії, а притім величезного такту? Хіба ж не знаходимо ми що дня дурноватих, зіпсутих, вередливих, а деколи анемічних, хробачливих тілом і душею дітей? Чому одні діти чемні, добрі, слухняні, радо хапаються за науку, а інші творять тільки псоти і збитки?

СПРАВЖНЄ МИСТЕЦТВО.

Виховання дітей це справжнє мистецтво. Лиш та жінка не добачить мистецтва у вихованні дітей, яка сама є партачкою, яка не має зеленого поняття про те, скільки незбагнутої мудрости міститься у вихованні, скільки знання потрібно мати, щоб добре виховати дитину.

Та мати, яка розуміє це, не дивиться на своє природнє завдання згірдливо. Вона приймає його з великим захопленням і мов той маляр, або різьбар, зпід якого долота що дня випуклюються все виразніші й виразніші риси фігури, таксамо мати-мистець з великою насолодою дивиться на виховання своєї дитини, на якій вона що дня відкриває виразніші і виразніші риси характеру; того характеру, який не виростав самопас, тільки під її спостережливим оком.

ПОЧЕСНА РОЛЯ.

З цього можна бачити, що природня роля жінки не є згірдлива і понижлива. Також не є понижлива роля провадити дім і бути доброю господинею. Тут також є впрост необмежені можливости для виявлення мистецьких здібностей. Від жіночого дотику залежить, чи дане помешкання приємно вражає чоловіка, чи може підсвідомо виганяє його кудись у світ за очі. Також від жіночого такту залежить те, чи чоловік знаходить у свому домі моральне скріплення до дальшої боротьби зо світом, чи може той дім є місцем, де він витрачує рештки своєї енергії.

Яка штука бути, як німці кажуть, доброго „гавсфрав", себто панею „дому"! Як далеко більше мистецького смаку й хисту вимагає домашня робота, ніж, скажемо, фабрична, десь при машині, в ресторані, в телефонній компанії, чи навіть при канцелярійному бюрку!

ВІДМІННІ ЗАВДАННЯ, ВІДМІННІ ПРАВА.

Ось через те, що роля жінки є відмінна від чоловічої, тому і права жінки та чоловіка є відмінні. Права були достроєні до ролі. Зрівняння прав означалоб зрівняння роль у всіх ділянках суспільного життя. А чи це вийшлоб для жінок на добре? Чи багато користають ті жінки, що замісць бути доброю „панею дому", замазуються десь у фабриці біля машини, заробляючи самі на прожиток? Чи таке життя дає їм більше свободи рухів, більше суспільної гордости, більше особистої незалежности?

Здається, що ні. Згадана робітниця Нюмен це яскраво підтвердила.

— Тяжко нині жити!.. Ні хвилиночки відпочинку чоловік не має. Ледви один тяжкий рік скінчився, а вже другий зачався!

Courtesy, Baltimore Sun.

МАРІЯ СОКІЛ

найвизначніша сучасна українська співачка, примадонна Державної Опери в Києві, виступить після триумфальних концертів і оперових гостинних виступів в Европі і в низці американських міст вперше в Ню Йорку в неділю, 13-го лютого ц. р., в салі Стайвесент Гай Скул.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ

головний дириґент Державної Опери й Фільгармонії в Києві, один з передових сучасних українських композиторів, котрий здобув першу нагороду на композиторськім конкурсі 1937 року у Варшаві, виступить у неділю 13. лютого ц. р., разом з Марією Сокіл у концерті в Стайвесент Гай Скул у Ню Йорку. У програмі будуть між іншим арії з опери Антона Рудницького „Довбуш".

До зубного лікаря дзвонить хтось серед ночі. Лікар зірвався з ліжка, відчиняє двері. На порозі стоїть жалюгідний чоловік:

— Хай пан доктор не гніваються, що я буджу пана серед ночі, та маю такий страшний біль... Вже довше не всилі терпіти...

— А довго вас болить зуб?

— Вже пів року.

Провідник: — А це кімната, в якій вбили короля...

Турист: — Минулого року ви казали, що в тамтій...

Провідник: — Так, та тепер тамту салю відновлюють...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Вже приготовані до великого концерту.

Заходами комітету Українського Народнього Дому, української католицької церкви, всіх братств, товариств і сестрицтв відбулися збори в справі влаштування концерту на дохід Народньої Лічниці у Львові. Концерт уже приготовано. Відбудеться він у неділю, 20. лютого, в годині 3-тій пополудни, в Січовій Салі в Нюарку. На нім виступлять наші артисти: оперова співачка Марія Сокіл і диригент та композитор А. Рудницький.

З огляду на цей концерт і добру ціль просимо здержатися в згаданім дні від інших імпрез. Тікети на концерт можна дістати в Українськім Народнім Домі, в церковній салі при вул. Мортон і в кожного делеґата в своїм товаристві, яке належить до Українського Народнього Дому.

Нюарчани й околиця: Прийдіть усі на цей величавий концерт!

М. Андрушко, рек. секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Треба згоди і порядку.

До мого попереднього допису я змушена дещо додати. Я також є тої думки, що треба довести в громаді до того, щоби порядок був зроблений на місці та щоб не виводити наших недомагань у пресі. А щоб так було, треба дати можність кожному свобідно висказувати свої завваги на мітінґах.

Ще зазначу, що, згадуючи про жінки, я повинна була написати Клюб Молодих Жінок. І стверджую, що колядників було цього року таки забагато. Вистарчилоб три пари: одна на церкву, друга на Народній Дім, а третя на Рідний Край.

Далі підношу, що одні одним не повинні перешкаджати в імпрезах, а одні одних спомагати. Як хтось влаштовує в якусь неділю пікнік, то іншим не треба в той самий день уладжувати якусь іншу імпрезу. Складали ми на ріжні цілі, то зложимо й на Народній Дім і поступимо так, як українці в Дітройті. До цього треба тільки згоди і доброго проводу в громаді.

Наталія Камфонік.

ДИТЯЧИЙ ГОТЕЛЬ.

У Стокгольмі (Швеція) побудували готель для дітей, що може бути великою полекшею для батьків, які на довше мусять розлучитися з дітьми. Це зразковий інтернат, получений зо школою, одначе до неї діти не мусітимуть ходити. Готель є серед великого парку. За розмірно невелику оплату діти мають там дбайливу опіку, а також бажане товариство ровесників. Спеціяльно вишколені піклувальки дбають про гигієну та здоровля дітей, а спортові інструктори вчать фізичних вправ і спортів.

КОМУНІКАТ

В СПРАВІ ЖЕРТВ, ЗБИРАНИХ НА КОНЦЕРТАХ МАРІЇ СОКІЛ І АНТОНА РУДНИЦЬКОГО.

Подаємо до відома, що на наші руки наспіли подяки від „Народньої Лічниці" у Львові для тих громад, що вже влаштували у себе концерти в користь Першого Українського Шпиталю у Львові.

В усіх тих подяках, яких оригінали будуть вислані Комітетам на місцях, „Народня Лічниця" щиро дякує українській іміґрації в Америці за те, що вона нас так тепло приняла, та що поставилась так жертвенно до справи допомоги викінченню Українського Шпиталю.

Одночасно повідомляємо усіх тих, що запитували про способи, як пересилати жертви, зложені на згадану ціль, що „Народня Лічниця" повідомляє, що можна зложені гроші передавати безпосередньо через нас, або можна висилати до краю через „Обеднання" в Америці, або просто до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, Словацького 14, з призначенням для „Народньої Лічниці".

Марія Сокіл,
Антін Рудницький.

(Заввага: Оголошуючи повищий комунікат, стверджуємо, що пані Марія Сокіл і п. Антін Рудницький предложили редакції оригінальне письмо президії й дирекції „Народньої Лічниці", якого зміст покривається вповні зо змістом комунікату. — Редакція „Свободи").

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПРОПАМЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОС З КАНАДИ.

Юрий Стефаник (син покійного письменника Василя Стефаника), що пробуває на студіях в Едмонтоні, Алберта, пише:

„Хочу з цілою щирістю подякувати за присилку Пропамятної Книги У. Н. Союзу. Це направду монументальна книга, котра охоплює собою цілу історію американської України. Я вже встиг прочитати довшу монографію „Як формувався світогляд українського іміґранта в Америці" і мене так охопило радісне враження про нестримний похід українського народу вгору, що я вверх напоївся оптимізмом і вірою. На мою думку, ця Книга, крім того, що лишиться навіки історичним документом, певно зробить величезну національну роботу. За неї належиться дійсно велике признання і подяка від цілого українського народу".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БАЛТІМОР, МД.

На визвольну боротьбу замісць вінка на могилу.

Гром. Дамян Любунець з Куртіс Бей, Мд., зложив $5 на визвольну боротьбу замісць вінка на могилу бл. п. Теодори Семенків. Хоч гром. Любунець уже старший віком чоловік, то молодий духом, щиро вірить у воскресення українського народу та радо спішить з жертвою на рідні народні цілі. Тим він дає приклад іншим. Гроші вислано через Обеднання.

Анна Чорній.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На „Жіночу Долю".

На забаві в пані Рутецької зібрано на часопис „Жіноча Доля" в Коломиї $12. Гроші переслано через Обеднання.

О. Штогрин.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

На Рідну Школу.

Дня 30 січня ц. р. в місцевій укр. кат. церкві відправив о. Яків Дебур панахиду за поляглих героїв під Крутами. По панахиді отець парох перевів збірку на Рідну Школу, яка принесла $5. Гроші вислано через Обеднання на призначену ціль.

Степан Фігун.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й.

На Рідну Школу.

Український Американський Громадянський Клюб виасиґнував зо своєї каси на річних зборах $10, які переслав через Обеднання на призначену ціль.

Урбан.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З хрестин на народні цілі.

Дня 23 січня відбулися в громадян Захарія й Олени Літовинських примірні хрестини їх донечки Ольги. По гарній гостині пані Присяжна згадала про народні цілі й закликала зложити якісь жертви. Зложили по $1: З. і О. Літовинські, О. Присяжні, Карпець, Ґайда, Шамборга, Музика, Грицишин, Гарасимчук, Ганчарик, Мостенська, Волтер; О. Будник $1.50; Пришляк 50 ц. Разом $13, з котрих призначено по половині на Рідну Школу і політичних вязнів. Гроші вислано через Обеднання.

Олекса Будник.

БРИСТОЛ, КОНН.

Коляда на народні цілі.

Як що року, так і того ми не забули про Рідний Край і пішли на Різдво з колядою на старокраєві цілі. Заколядували $25 та поділили їх так: $9 на політичних вязнів, $8 на Рідну Школу і $8 на інвалідів. Колядувати ходили: А. Кінаш, А. Ярема, І. Каламін, М. Пеленський і І. Прухницький.

І. П.

БОСТОН, МАСС.

Поміч Рідній Школі.

Якби наше жіноцтво було краще зорганізоване, скільки то добра можна булоб зробити нашому нещасному народові! Бо хто краще відчуває біль людини, як не жінка, котра виховує націю, що дає життя новим поколінням?

Українське жіноцтво останніми часами почало творити нове життя: організує себе та заставляє своїх мужів і дітей до організаційної праці. В нас у Бостоні те жіноцтво, що гуртується при укр. прав. церкві, свідоме свого завдання. Крім сестрицтва, що дбає про матеріяльну поміч своїм членицям, є в нас також відділ Союзу Українок ч. 44. Цей відділ збирає лепти виключно на народні цілі і шле їх там, де потреба вимагає. Що року він висилає якусь жертву і на Рідну Школу. Так і цього року на річнім мітінгу, що відбувся 30 січня, члениці одноголосно ухвалили виасиґнувати з каси $5 на Рідну Школу в старім краю. Цю суму переслано через Обеднання на призначену ціль.

За уряд: **Марія Давискиба**, голова; **Магда Зварич**, кас.; **Юстина Смарш**, секр.

БУДУЧА КОРОЛЕВА ГОЛЯНДІЇ.

Цю радіофотографію переслано радіом з голяндського міста Гаґи, а представляє вона княжну Беатрису Вільгельміну Армґарду, будучу королеву Голяндії. Держить її на руках її батько, німецький князь Ліпе-Бістерфелд. Матірю дитини є наслідниця голяндського престолу. Як перша дитина, вона має право до наслідництва.

Добра вага.

Різничка (до молочарки): — Тому сирові, що я у вас купила, бракувало чверть фунта.

Молочарка: — То дивне, далебі, я не мала під рукою фунта, тому зважила ковбасою, яку я перед хвилиною купила у вас.

ЛЮДИ, ЩО ЗГИНУЛИ НЕПРИРОДНОЮ СМЕРТЮ

Грецька мітольоґія дає нам багато примірів смерти леґендарних героїв. Актеон, юнак, що посмів підглядати Діяну в купелі, перемінився в оленя і його розшарпали власні собаки. Анакреон, поет і смакун, вдавився кісткою винограду. Антея, сина Нептуна та землі, вдушив Геракль, який теж вигадливу смерть завдав Діомедові, жорстокому володареві тракійців. Геракль кинув його власним коням, щоб його пожерли, бо Діомед сам кормив їх людським мясом.

Ляокоона, сина троянського короля Пріяма і Гекаби, вдушили вужі разом із його двома синами. Апольо, бог мистецтва, зависний, що молодий фриґієць Марсій перевищав його в грі на флеті, засудив Марсія на страшну смерть: обдер його зо шкіри живцем. Мільон із Кротону, силач, який на старі літа хотів переконатися, чи він іще досить сильний, казав привязати себе до двох зігнених дерев і так його розшарпали вовки.

Стільки мітольоґія. А історія?

Султан Баязет згинув у залізній клітці, виставленій на посміховище юрби. Брунгільду, дочку короля візиготів, розшарпано кіньми за зраду. Князя Кляренса, славного пяницю і гульвісу, засудили на смерть; колиж його спитали, якою смертю хоче згинути, відповів, що хоче, щоб його втопили в бочці з малмазією (дороге вино). Його волю вволили. Матір Генриха IV., Іванну Д'Альбер, потайно вбили при помочі затроєних рукавичок. Уґоліно, тиран Пізи, про якого згадує Данте в „Божеській Комедії", помер із голоду, замкнений у вежі з двома синами.

Кілька славних письменників згинули також неприродною смертю: Аретіно, поет італійського Відродження, помер у приступі сміху. Славний грецький драматург Софокль помер наслідком аневризму серця, звеликої радости. Драматурґиві Айсхилеві впала на голову черепаха. Римський учений Пліній Старший згинув під гарячою лявою Везувія підчас вибуху в 78 році після Христа. Абат Прево, автор „Манон Леско" помер під ножем хірурга.

Можна й так.

— Я чув, що тебе викинули з клюбу. Чи то правда?

— Де там правда! Я тепер головою клюбу. Всі інші виступили.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(81)

В хвилі, коли розшалілий князь пробував обняти Джейн, вона побачила, що нема що витрачувати до нього більше слів, а треба оборонятись фізично. Вона вдарила його по лиці так, що князь миттю від неї відскочив. Бо треба сказати, що Джейн, хоч була жінкою, то мала велику силу, з якою не міг рівнятись кожний чоловік. Князь схопився за обличчя.

Щойно тепер Джейн побачила, якого нікчемника вона мала перед собою. Цей чоловік цілком певно міг з легким серцем замордувати свою жінку і підкинути закривавлену сокиру комусь іншому. Взявши списа в руки, Джейн ще раз Сборову приказала: „Марш вперед, бо я прошию тебе отсею списою. Коли ти хочеш воювати законами нетрів, то сам їх закоштуєш".

Удар переконав Сборова, що Джейн може зовсім добре виконати свою погрозу. А смерти він дуже боявся; він хотів іще жити. Тому, обернувшись, він пішов у напрямку, який вказала Джейн. За кілька хвилин вони злучилися знову з гуртом. Цілий час Джейн маширувала мовчки, роздумуючи про недавню сцену. Вподлуже Джейн заряджала спочинок, підчас якого вона з Бравном вибралася шукати поживи.

Коли Джейн і Бравн відійшли, Сборов приказав Тибсові, щоб той ішов збирати ріща. Анета, прочуваючи якесь лихо, втрутилася до розмови і сказала: „Я піду разом з Тибсом". Але Сборов її здержав рукою: „Я тебе потребую тут". Коли і Тибс відійшов, а Сборов лишився сам на сам з Анетою, він заговорив: „А тепер, Ането, я маю тобі щось важне сказати".